

SOMMARRAPPORT

från
Uppsökarenheten för vuxna

Vasaparken

Rålambshovsparken

Fatbursparken

Sandra Andersson
Anna Mattsson
Astrid Pettersson

Hemlösa, missbrukare och andra Stockholmare i stadens parker sommaren 2006

Bakgrund

Uppsökarenheten för vuxna har i flera år noterat att hemlösa under sommaren inreder tillfälliga boendeplatser i flera av Stockholms parker. Samtidigt rör sig flera personer än vanligt i parkerna under sommaren. Stockholmarna kommer ut och umgås i parkerna under de varma dagarna. Vår målgrupp (hemlösa, missbrukare och psykiskt sjuka) som under vinterhalvåret tenderar att vara runt tunnelbaneuppgångar, Sergels torg och på dagverksamheter samlas också i stadens parker. Uppsökarenheten beslöt att under sommaren 2006 systematiskt besöka och kartlägga tre av stadens parker och observera om problem uppstår som skulle kunna förebyggas inför nästkommande sommar. I denna rapport redovisas resultaten av kartläggningen samt några förslag på insatser inför sommaren 2007.

Var, när och hur?

Tre parker i tre olika stadsdelar valdes ut. Fatbursparken på Södermalm, Vasaparken i Vasastan samt Rålambshovsparken på Kungsholmen. Uppsökarenhetens erfarenhet sen tidigare somrar är att det är vanligare med boende i Rålambshovsparken och i Vasaparken än i Fatbursparken. De två tidigare parkerna är både större, lummigare och mer kuperade än Fatbursparken. I Rålambshovsparken och Vasaparken är det mycket lättare att hålla sig dold och/eller bygga en boplats. När det gäller Fatbursparken har uppsökarna sedan länge noterat att antalet ungdomar och unga vuxna som uppehåller sig i parken har ökat. Den mest troliga förklaringen är att pendeltågsstationen Stockholms södra ligger i direkt anslutning till parken vilket gör parken till ett populärt samlingsställe inte bara för boende på söder utan också för ungdomar från kranskommunerna. Södermalm är också generellt ett populärt tillhåll för ungdomar i jämförelse med de andra stadsdelarna som vi har fokuserat på i vår kartläggning.

Under perioden 15 juni till den 15 augusti fyllde all personal i ett formulär efter varje arbetspass. Formuläret var obligatorisk för de personer som arbetade kväll att fylla i. Kvällspassen började under sommaren kl.16.00 och avslutades kl.24.00.

På formuläret noterades vilken tidpunkt uppsökarna var i parken, det antal personer som uppskattningsvis befann sig i parken, vilken grupp som var dominerande (äldre än 20 år, yngre än 20 år, mixad åldersgrupp, alkoholister, narkomaner, enstaka personer hemlösa eller missbrukare boende i området), om det fanns några tecken på bosättning samt vilken väderlek det var den aktuella tidpunkten. Det fanns även utrymme att skriva till om det fanns något övrigt att notera.

Fatbursparken:

Fatbursparken ligger på Södermalm i Stockholm. Södermalm var tidigare befolkad mestadels av Stockholms fattigaste invånare men har nu blivit populärt och trendigt när det gäller bostäder, butiker och restauranger Fatbursparken ligger mellan pendeltågsstationen Stockholms södra och tunnelbanestationen Medborgarplatsen. I parken finns mängder av körsbärsträd och som utsmyckning ligger mitt i parken en fontän. Platsen används som gångstråk för de som vill ta sig mellan pendeltågsstationen och Södermalm. Fatbursparken är också ett populärt picknickställe.

Generella iakttagelser beträffande Fatbursparken:

- Alltid många personer i rörelse i parken på grund av gångstråket mellan tunnelbana och pendeltågsstation. Även vid regn eller kyligare väder så rör det sig många människor i parken.
- På kvällarna är det blandade åldrar som dominerar med mycket alkoholförtäring och även en ökad andel alkoholmissbrukare från våra målgrupper.
- Under en period (10-25 juli) var det en boplats i parken. Boplatsen låg nere på det gamla spåret, väl synligt för den som gick över bron till Romans park. Det hela startade med ett tält, men utökades snabbt med ytterligare ett tält. De boende i tältet var sedan tidigare kända för oss om arbetar på Uppsökarenheten, bland andra en ung kvinna med missbruks- och psykiatriska problem. Polis var vid flera tillfällen vid boplatsen och det var stökigt och bråkigt i närheten av boendet. Uppsökarenheten arbetade tillsammans med St.Görans teamet och Stadsmissionens verksamhet Bostället för att erbjuda annat boende för de som slagit läger i parken.

Eftermiddagar:

Det var främst mixade åldersgrupper i parken på eftermiddagarna. Personalen på Uppsökarenheten har inte noterat något påtagligt narkotikamissbruk i parken. Däremot en hel del alkoholförtäring i de mixade åldersgrupperna. I juni och augusti fanns det ett stort antal ungdomar i parken medan de i semestermånaden juli verkade vara just på semester. Endast vid ett tillfälle under sommaren noterades ett gäng med medelålders och äldre alkoholmissbrukare i parken under eftermiddagen.

Kvällar:

Under kvällarna rörde sig såväl äldre personer som gäng med blandade åldrar i parken. Det var även vanligt att personer satt för sig själva i parken. Under den tidiga sommaren var det inga personer från våra målgrupper som noterades i parken. Senare under sommaren, i juli, var det fortsatt många personer som befann sig i parken på kvällarna. Igen, blandade åldersgrupper men också en del alkoholmissbrukare ur våra målgrupper befann sig i parken. Vid några tillfällen var det även ungdomar som vi bedömde vara under 20 år som utgjorde den dominerande gruppen. Vi har noterat att det är mycket alkoholförtäring och en hel del fylleri på kvällarna under juli månad,

både bland de äldre och bland ungdomarna. I augusti har det noterats att det har rört sig narkomaner i parken och att det har fortsatt varit mixade åldersgrupper. Vid något tillfälle har uppsökarna misstänkt att det pågått narkotikaförsäljning till ungdomar från äldre narkomaner.

Rålambshovsparken:

Rålambshovsparken är en stor park som ligger i Kungsholmens stadsdel i Marieberg. Parken ligger delvis under Västerbron. I sydväst ligger även Smedsuddsbadet som är en populär badplats. Parken började anläggas i samband med byggandet av Västerbron på 1930-talet. I parken finns en amfiteater, uppförd vid Stockholms 700-årsjubileum. Parken ligger bara knappt fem minuters promenad från tunnelbanestationen Fridhemsplan, men man når även parken med en mängd bussar.

Generella iakttagelser beträffande Rålambshovsparken:

- Många ungdomar men även äldre personer som har befunnit sig i parken under sommarmånaderna. I parken har man picknick, badar och spelar spel som kubb och brännboll. Framåt kvällarna har en del druckit alkohol, men oftast i samband med att de grillat och ätit.
- Under ett par dagar i augusti var det några som bosatt sig i parken nere vid Smedsuddsbadet. Det visade sig vara en för oss sedan tidigare känd hemlös kvinna som fått sällskap av två män på genomresa genom Stockholm. Vid ett tillfälle träffade vi på polisen som varit och pratat med de boende då de fått en påringning från allmänheten om boplatsen. Efter ett par dagar hade männen fortsatt vidare och kvinnan flyttade från parken.
- En boplats noterades vid en avsats i parken, på väg upp mot amfiteatern. Under augusti verkade boplatsen ha utökats; det var fler spår av boende på platsen än vad det varit tidigare. Personalen noterade vad som verkade vara en sovplats men vissa spår talde för att någon bosatt sig mer permanent där då det fanns påsar, kartongbitar samt rester av avklippt hår. Vi stötte dock aldrig på den person som bodde på platsen.

Eftermiddagar:

Under eftermiddagarna har blandade åldersgrupper besökt Rålambshovsparken för att bada, spela spel och äta tillsammans. Det har i stort sett varit lika många människor i parken under alla månader.

Kvällar:

I parken rör sig både yngre och äldre personer och en hel del alkoholkonsumtion pågår. Uppsökarenheten har också noterat medelålders och äldre alkoholmissbrukare från vår målgrupp. Personer ur våra målgrupper, hemlösa, missbrukare och psykiskt sjuka, samlas på kvällarna framförallt i amfiteaterns övre del.

Vasaparken:

Vasaparken är en park i Norrmalms stadsdel. De tre terrassträdgårdarna i grovhuggen granit och betongytor med reliefer i anslutning till Torsgatan anlades på 1940-talet i en unik stil. De flesta träden i parken är från tiden då parken anlades. Då Sabbatsbergsområdet kommer utvecklas mycket under de närmaste åren med ett större antal nya bostäder har en upprustning av Vasaparken påbörjats. Under 2004 har terrasser byggts ut i gatunivå från Odengatan och Dalagatan där det går att sitta och se ut över parken. Det finns även en konstgräsplan för fotboll i parken.

Generella iakttagelser beträffande Vasaparken:

- En boplats noterades i parken under hela sommaren. Boplatsen var belägen vid ett staket som angränsade till Sabbatsbergsområdet. Även de som arbetar i parken; på caféer och kiosker är uppmärksamma på detta boende. Den person som bor där är en person som är sedan tidigare känd för oss. Den personen har varit synlig i parken under hela sommaren.
- Det har även vistats ett antal andra personer i parken som vi känner till sedan tidigare, framförallt hemlösa äldre män. Under ett par dagar i juli var det ett flertal personer som bosatt sig under ett träd i parken. Detta noterades såväl av oss som av personal som arbetade i ett café i parken. Cafépersonalen uppskattade antalet boende att vara fem personer. Uppsökarenhetens personal såg endast spår av boende, med skräp och påsar, då det var tomt på platsen vid de tillfällen som vi besökte parken. I samband med detta boende har vi på Uppsökarenheten haft kontakt med såväl personal som arbetar i parken som polis. Polisen hade dock inte noterat något boende i parken. Spåren från boendet fanns i parken i drygt en vecka innan alla spår städades bort. De boende återkom därefter inte till platsen.
- I Vasaparken har det rört sig en del av oss sedan tidigare kända personer. I några av dessa fall har vi samarbetat med St. Görans psykiatriska team för hemlösa.

Eftermiddagar:

Under eftermiddagarna har det varit relativt många personer i Vasaparken och det har främst varit mixade åldersgrupper. Några personer ur våra målgrupper har befunnit sig i parken och druckit alkohol på eftermiddagarna.. De flesta som har befunnit sig i Vasaparken under eftermiddagarna har varit där för att spela fotboll. Det har under hela sommaren varit ett stort antal personer ur alla åldersgrupper som har utnyttjat den stora gräsplanen.

Kvällar:

Det har noterats ett stort antal personer i Vasaparken under sommarkvällarna. Det har främst varit mixade åldersgrupper som har suttit på caféer, spelat fotboll eller haft picknick i parken. Det har inte varit lika stor del alkoholförtäring i Vasaparken som i de övriga parkerna vi kartlagt under sommaren.

Slutsatser och förslag på insatser

När vi startade vår kartläggning var det främst för att dokumentera om boställen för hemlösa ökar i parkerna under sommaren, men vi ville också redovisa om och hur våra målgrupper rör sig i parkerna under somrarna. Vi var också nyfikna på om det skapas särskilda problem på somrarna när Stockholmarna som har lägenheter och ordnade förhållanden, blandas med utsatta hemlösa personer i Stockholms parker.

Det vi noterade var visserligen att det fanns ett visst ökat boende i parkerna, men också att det rörde sig många fler ungdomar i miljöerna än under resten av året. En stor andel av dessa ungdomar drack dessutom alkohol. Detta pekar på att det finns stort behov av fältassistenter för ungdomar i parkerna under sommaren. I Fatbursparken med sitt stora antal ungdomar i nära fysisk kontakt med vuxna drogmissbrukare anser vi behovet vara extra angeläget.

Polisen är den myndighet som förmodligen oftast får påringningar från allmänheten om bosättningar för hemlösa och drogmissbrukare i parker. Även Uppsökarenheten och andra hjälpinstanser tar kontakt med polisen när vi anser att det finns risk för hot och våld i samband med bosättningar som t.ex. vid bosättningen vid Fatbursparken. Under augusti 2006 fick vi dock intrycket att polisen på grund av semesterledigheter var rejält underdimensionerad och inte hade möjlighet att följa upp telefonsamtal om hotfulla och våldsamma personer i Fatbursparken. En större polisnärvaro, speciellt i Fatbursparken under sommaren 2007 är därför önskvärd.

I Vasaparken och Fatbursparken reagerar både allmänhet och cafépersonal snabbt när bosättningar bildas. I Rålambshovsparken väcker bosättningarna inte lika mycket uppmärksamhet. Det finns alltså mindre chans och tar längre tid för de hemlösa i Rålambshovsparken att få tillgång till erbjudande om hjälp från uppsökarna.

Inför sommaren 2007 skulle en informationsinsats om Uppsökarenhetens verksamhet, eventuellt tillsammans med Kungsholmens socialtjänst, till cafépersonal och annan affärsverksamhet runt Rålambshovsparken kunna göra fler människor uppmärksamma på vilken hjälp det finns att få för hemlösa personer i staden.

Sammanfattningsvis föreslår uppsökarenheten inför sommaren 2007:

- En utökad närvaro av fältassistenter för ungdomar, med speciellt fokus på Fatbursparken.
- Större närvaro i stadens parker och bättre tillgänglighet från polismyndighetens sida under juli och augusti sommaren 2007
- Informationsinsatser om Uppsökarenheten för vuxna och stadsdelarnas socialtjänst till näringsidkare runt parkerna inför sommarsäsongen 2007.